

TEATTERITAITEEN PERUSOPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA
HAMINAN KANSALAIPOISTOSSA

2018

SISÄLLYSLUETTELO

1 Opetussuunnitelma	3
1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmän ja opetussuunnitelman perusteet	3
1.2 Opetussuunnitelman laatiminen	3
1.3 Opetussuunnitelman tarkoitus	3
1 Haminan kansalaisopiston lasten ja nuorten teatteritaiteen opetuksen tehtävä	4
1.2. Teatteritaiteen perusopetuksen toiminta-ajatus	4
1.3. Teatteritaiteen perusopetuksen arvot	4
1.4. Oppimiskäsitys	5
2 Oppimisympäristöt	5
2.1 Työtilat	5
2.2 Työtavat	5
2.3 Toimintakulttuuri	6
3 Opetuksen rakenne ja laajuus	6
3.1. Opetusajankohdat	7
4 Opetuksen tavoitteet	7
4.1. Tavoitteet ja keskeiset sisällöt opintokokonaisuuksittain	8
4.2. Opintokokonaisuudet	8
4.3. Yhteisten opintojen opintokokonaisuudet	11
4.4. Teemaopinnot	13
5 Oppimäärän yksilöllistäminen	13
6 Arviointi	13
6.1. Arvioinnin tehtävä ja tavoitteet	14
6.2. Arviointi opetuksen aikana	14
6.3. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	14
6.4. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	14
7 Oppilaaksi ottamisen periaatteet	15
8 Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa	15
9 Toiminnan jatkuva kehittäminen	15

1 OPETUSSUUNNITELMA

1.1 OPETUSSUUNNITELMAJÄRJESTELMÄN JA OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

Taiteen perusopetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta 21.8.1998/633 ja asetukseen taiteen perusopetuksesta 6.11.1998/813. Taiteen perusopetuksen järjestäminen Haminassa pohjautuu myös lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta 3.8.1992/728. Opetushallitus määrittää opetussuunnitelman perusteista, oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista. Haminan kansalaisopiston teatteritaiteen yleisen oppimäärän opetussuunnitelma perustuu opetushallituksen taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin 2017. Oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista päättää opetushallitus.

1.2 OPETUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä opiston opettajien ja oppilaitosjohdon kanssa.

1.3 OPETUSSUUNNITELMAN TARKOITUS

Vapaan sivistystyön lain mukaisesti Haminan kansalaisopiston tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.

Kansalaisopiston tarkoituksena on järjestää yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta.

Taiteen perusopetuksen laajuus on yleisen oppimäärän mukaisesti 500 tuntia. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä kehitetään suunnitelmallisesti ottaen huomioon ajan tuomat tarpeet ja muutokset

Taiteen perusopetuksessa noudatetaan Haminan kansalaisopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on tämän opetussuunnitelman liitteenä sekä löytyy Haminan kansalaisopiston internet-sivuilta.

1 HAMINAN KANSALAIPOISTON LASTEN JA NUORTEN TEATTERITAITEEN OPETUKSEN TEHTÄVÄ

1.2. TEATTERITAITEEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTA-AJATUS

Haminan kansalaisopisto antaa Teatteritaiteen perusopetukseen kuuluvaa teatteri-ilmaisutaidon opetusta 7–18-vuotiaille lapsille ja nuorille. Tavoitteellinen ja tasolta toiselle etenevä opetus on suunnattu ensisijaisesti lapsille ja nuorille. Opetus on pitkäjänteistä ja päämäärätietoista. Oppilaitos voi järjestää myös alle kouluikäisille sekä aikuisille, jos kiinnostusta ilmenee.

Opetuksen yleisen oppimäärän tehtävänä on luoda perustaa emotionaaliselle, esteettiselle ja eettiselle kasvulle sekä antaa edellytyksiä elinikäiseen taiteiden harrastamiseen. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää ja säilyttää kansallista kulttuuria sekä tukea oppilaan kykyä arvostaa eri kulttuureita ja toimia moniarvoisessa yhteiskunnassa. Tarkoituksena on, että oppilaille avautuu uusia mahdollisuuksia ymmärtää taidetta ja kulttuuria sekä niiden sisältämiä merkityksiä. Tehtävänä on myös kehittää oppilaan ajattelemisen taitoja ja luovuutta elämän eri alueilla. Yleinen oppimäärä pyrkii myös kehittämään oppilaan sellaisia taitoja ja tietoja, jotka antavat hänelle valmiuksia hakeutua teatteritaiteen koulutukseen.

1.3. TEATTERITAITEEN PERUSOPETUKSEN ARVOT

Opetussuunnitelma pohjautuu arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurin moninaisuuden kunnioitukselle sekä luo pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle. Opetus perustuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen on ainutkertainen ja toimii vuorovaikutuksessa toisten ihmisten ja ympäristönsä kanssa sekä vaikuttaa aktiivisesti elämäänsä. Opetuksessa huomioidaan sukupuolten tasa-arvo ja sukupuolen moninaisuus. Keskeistä on oppilaan luovan ajattelun ja toiminnan tukeminen. Taidekasvatuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan aisti- ja tunneherkkyttä, itseilmaisua ja tukea opiskelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Taiteen perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaan minän kasvua ja kehittymistä sekä hänen kykyjään jäsentää ympäröivää todellisuutta. Opiskelussa on keskeistä taiteen tekeminen ja sen kokemisen ilo sekä halu, taito, uteliaisuus ja uskallus tulkita taidetta persoonallisesti. Tavoitteena on myös ohjata oppilasta keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo vahvan pohjan ja ymmärryksen taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi. Opetusta toteutetaan muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Opetuksen lähtökohtana on kullekin taiteen alalle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Opetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

Kansalaisopiston omana toiminta-ajatuksena on toimia aidosti kaikkien lähellä ja tarjota palveluitaan koko Haminan alueella. Toiminnan pyrkimyksenä on säilyä ihmisläheisenä opistona ja panostaa palvelun kehittämiseen opettajan osaamista tukien. Opisto näkee tärkeäksi toiminta-alueensa asukkaiden ja heidän tarpeidensa tuntemisen. Tavoitteena on vahvistaa tasa-arvoa ja toimintojen saatavuutta sekä lisätä aliedustettujen ryhmien mahdollisuuksia osallistua kansalaisopiston tarjoamaan toimintaan.

1.4. OPPIMISKÄSITYS

Oppiminen ymmärretään yksilölliseksi ja yhteisölliseksi taitojen ja tietojen rakennusprosessiksi, jonka kautta syntyy kulttuurinen osallisuus. Taiteen oppiminen on pitkäjänteinen ja kokonaisvaltainen prosessi. Erilaisissa tilanteissa työskennellään opettajan ohjauksessa, vuorovaikutuksessa opettajan ja ryhmän kanssa sekä itsenäisesti.

Opettajalla on keskeinen merkitys sekä oppilaan opiskelutaitojen että opiskeluympäristön kehittämisessä sellaiseksi, että oppilaiden edistyminen on mahdollista. Oppilaalla on aktiivinen rooli opiskelussa ja oppimisessa. Teatteriopetus on toiminnallista ja oppiminen tapahtuu omakohtaisen kokemisen kautta. Opiskelussa korostuu ryhmässä toimiminen ja kokemuksellinen oppiminen. Oppilas oppii arvioimaan itseään suhteessa toisiin ja päin vastoin sekä työskentelemään vuorovaikutteisissa tilanteissa.

Rohkaiseva ja kannustava ohjaus sekä palaute ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta. Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Se on erottamaton osa yksilön kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

2 OPPIMISYMPÄRISTÖT

Lähtökohtana on, että teatteritaiteen oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan. Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalalle ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen.

2.1 TYÖTILAT

Työtilan täytyy olla fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallinen ja siisti sekä vapaa sisäilmaongelmista. Oppiminen tapahtuu teatterin kaltaisessa tilassa. Tilan on sovelluttava myös liikunnallisten harjoitteiden suorittamiseen. Esitysten harjoitteluun ja esitysten toteuttamiseen tarvitaan näyttämö. Esityksiä varten pitää olla katsomo tai mahdollisuus järjestää paikat katsojille. Puvuille, rekvisiitille ym. esityksiin ja harjoituksiin liittyville tavaroille tarvitaan säilytystila sekä pukeutumisiin ja muuhun esitykseen valmistautumiseen pukeutumis- sekä maskeeraustila. Esitystilassa täytyy olla myös valo- ja äänitekniikkavarustus. Opiskelupaikan lisäksi tarvitaan pysyvä varasto pukujen, rekvisiitan ym. toimintaan liittyvien tarvikkeiden säilyttämiseen.

2.2 TYÖTAVAT

Teatteritaiteen opiskelu tapahtuu ryhmässä, ja siinä korostuvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot. Teatteritaidetta opiskellaan kokeilemalla ja harjoittelemalla. Sitoutuminen ja sitouttaminen sekä motivointi tunneilla käymiseen ovat tärkeitä. Oppilaita ohjataan vastuulliseen työskentelyyn omassa toiminnassaan ja ryhmän yhteisissä tavoitteissa. Oppilaiden oman ilmaisu- ja havaintokyvyn harjoittaminen on keskeistä, ja siinä otetaan huomioon oppilaiden erilaiset keholliset kokemukset. Työtavat valitaan niin, että ne tukevat oppilaiden kykyä ymmärtää omaa oppimistaan ja kehollisuuttaan, reflektoida oppimiaan taitoja ja kehittää niitä edelleen omassa taiteellisessa työskentelyssään. Työtavoissa korostuu oppilaan kehityksen jatkuva seuranta säännöllisen palautteen antamisen ja saamisen muodossa.

Opiskelu tapahtuu käyttäen erilaisia teatteri- ja ilmaisharjoitteita. Opiskelu etenee opiskelijoiden taitotasoa ja kokemusta seuraten. Opiskelussa on mahdollista hyödyntää ryhmille suunnattuja oppikirjoja. Teatterihistorian opiskelu kuuluu olennaisesti opetukseen. Myös tähän tarkoitukseen ryhmällä on käytettävissä oppikirja. Historiallisten näytelmien työstäminen esityksiksi on hyvä tapa tutustua teatterin historiaan.

Tavoitteena on, että kaikki ryhmät valmistavat opinnäytetyön lukuvuoden päätteeksi. Opinnäyttemateriaali/näytelmät sekä esityksen pituus valitaan aina ottaen huomioon ryhmän taidot ja valmiudet.

Mahdollisuuksien mukaan vieraillaan lähialueen teatterifestareilla. Niissä on mahdollista nähdä toisten nuorien sekä lapsien esityksiä sekä saada esiintymiskokemusta laajemmille katsojakunnille. Myös ulkopuolisen antama palaute on tärkeää.

Opiskelun ohessa voi ryhmä myös halutessaan valmistaa esityksiä erilaisiin tilaisuuksiin.

Lopputyönään oppilaalla on mahdollisuus tehdä oma projekti. Työn voi suorittaa yksin tai ryhmässä. Lopputyö voi olla esimerkiksi näytelmän ohjaus: Monologi, dialogi, kokonainen näytelmä, näytelmän kirjoitus, koreografian/äänimaailman suunnittelu ja niin edelleen.

Esityksiä arvioidaan yhdessä ryhmän kanssa. Oppilaat saavat antaa palautetta itselleen sekä toisille. Myös ohjaaja antaa oppilaille palautetta samassa tilaisuudessa.

2.3 TOIMINTAKULTTUURI

Taiteen perusopetuksessa toimintakulttuuri perustuu Haminan kansalaisopiston arvopohjalle ja oppimiskäsitykselle. Välittävä kohtaaminen ja kunnioittava vuorovaikutus ovat keskeisiä toiminnassa. Toimintakulttuurin tavoitteena on luoda oppimista ja hyvinvointia edistävää, kestävää elämäntapaa. Toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisen kautta. Osallisuus syntyy avoimesta ja rakentavasta vuorovaikutuksesta, joka käsittää sekä oppilaitosyhteistyön että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävän yhteistyön.

Toimintakulttuuria kehitetään jatkuvasti pedagogiikassa, taiteenalan osaamisessa ja oppilaitoksen käytännöissä. Taiteen perusopetuksen kokonaisvaltainen kehittäminen on osa oppilaitoksen johtamista ja oppilaitoksen arkipäytäntöjen organisointia, suunnittelua, toteuttamista ja arviointia. Toimintakulttuurissa otetaan huomioon kulttuurien monimuotoisuus, kielitietoisuus ja tekijänoikeudet.

3 OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS

Haminan kansalaisopiston lasten ja nuorten ryhmille on tarjolla taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opinnot. Yleisen oppimäärän opinnot muodostuvat yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista. Yleisen oppimäärän yhteisillä opinnoilla hankitaan teatteritaiteen perustaidot. Teemaopinnoilla laajennetaan yhteisissä opinnoissa hankittuja taitoja.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen savuttaminen. Yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä on pyrittävä joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

Opintokokonaisuuksien aikana oppilas tutustuu teatteritaiteen perusteisiin ja teatterin eri muotoihin. Opetuksessa painotetaan vuorovaikutustaitojen harjoittamista ja osallistumista teatterinomaiseen ryhmässä tapahtuvaan toimintaan. Teatteri- ja roolileikkien avulla vahvistetaan oppilaan henkilökohtaisten taiteellisen näkemyksen täyttymistä.

Teemaopinnot koostuvat useista muista teatterilajeista, kuten musiikkiteatteri, tanssi, historialliset näytelmät,

nukketeatteri, performancet jne. Tehokkain tapa kyseisten lajien opiskeluun on erilaisten teatteriesitysten valmistaminen. Teemaopintoihin voi kuulua myös perehtyminen teatterin eri osa-alueisiin: näyttelijäntyö, dramaturgia, ohjaaajantyö, lavastustaide, valo- ja äänisuunnittelu, teatteripuvustus tai/ja maskeeraus. Ryhmä voi tehdä myös teatterivierailuja muiden ryhmien esityksiin sekä kutsua muita ryhmiä katsomaan omia esityksiään. Myös yhteistyö ja erilaiset projektit kuvataideopiskelijoiden kanssa laajentavat opiskelijoiden teatterityön tuntemusta. Teemaopintojen toteuttamiseen vaikuttaa vuosittain se, minkä osa-alueen opettajia on lähettyvillä ja käytettävissä.

Opinnot voi aloittaa 7-vuotiaana ja niitä voi jatkaa 18-vuotiaaksi asti. Yleisen oppimäärän opinnot voi suorittaa kahdeksassa vuodessa. Varhaisiän opintoja (4-6-vuotiaat) sekä aikuisiän opintoja tarjotaan mahdollisuuksien ja kysynnän mukaan.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Annettavan opetuksen määrän tulee mahdollistaa opetus suunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Yleisen oppimäärän taiteen perusopetusta järjestettäessä pyritään joustavuuteen niin, että opiskelijan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon. Opetusta annetaan useassa eri ryhmässä lukuvuoden aikana. Lapsiryhmissä opiskelevat 7-12 vuotiaat ja nuorisoryhmissä 13-18 vuotiaat. Ryhmäkoko on 12 oppilasta.

3.1. OPETUSAJANKOHDAT

Opetusta annetaan pääsääntöisesti koulujen lukuvuoden aikana siten, että lukuvuosi alkaa elokuun viimeisellä viikolla ja päättyy toukokuun lopulla. Opetustunnin pituus on 45min. Lapsiryhmissä opetusta järjestetään viikottain 2x45min. ja nuorisoryhmissä 3x45min. Lukukausittain opetuskertoja on 15 kertaa = 30h syyslukukaudella ja 17 kertaa = 34h kevätlukukaudella. Koko lukuvuoden oppimäärä on lapsiryhmillä 64h ja nuorisoryhmillä yhteensä 96h.

4 OPETUKSEN TAVOITTEET

OMAN ILMAISUN KEHITTYMINEN

Tavoitteellisen teatteri-ilmaisun yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tehtävä on tutustua teatterin tekemisen suuntauksiin ja käytäntöihin sekä teatteriin taidemuotona. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevisistä opintokokonaisuuksista. Opiskelu tukee oppilaan itsetuntemuksen kehittymistä ja identiteetin rakentumista. Teatteritaiteen yhteiset opinnot luovat perustaa oppilaan omakohtaisen ilmaisun sekä esiintymis- ja vuorovaikutustaidoille kehittymiselle. Opinnoissa hyödynnetään teatterin eri osa-alueita.

Opetuksen tarkoituksena on innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti. Näytelmien työstäminen opettaa vuorovaikutus- ja esiintymistaitoja. Erilaiset harjoitteet sekä turvallinen oppimisympäristö rohkaisevat oppilasta tuomaan itsensä ja ajatuksensa esille ryhmässä. Näytelmiä esittäessä yleisölle rohkeus esiintymiseen suuremmassakin joukossa ja ulkopuolisille kasvaa. Ilmaisun opiskelu auttaa oppilasta näkyvyyden tarpeen toteuttamisessa.

Haminan kansalaisopiston lasten ja nuorten teatteriopintoihin sisältyviä teatterin opiskelun osa-alueita ovat: leikit, pelit, improvisaatio, teatteri-ilmaisun perusharjoitteet, tarinan keksiminen, jutun kerronta, tilan tarkkailu ja tilanteessa oleminen, yleisönä oleminen ja yleisölle esiintymisen harjoittelu, pienimuotoisten teatteriesitysten ideointi ja rakentaminen. Myös valmiiden näytelmien työstäminen esityksiksi sekä esitysten toistaminen on tarpeellista ja kehittävää opeteltaessa esiintymistaitoja sekä itseilmaisun keinoja.

Ryhmät valmistavat joko itsenäisesti tai yhteisesti vähintään yhden opinnäytetyön. Yhteistyö on mahdollista myös taiteen perusopetuksen eri alojen kanssa.

Opinnoissa tutkitaan näytelmien eri tyylilajeja sekä eri aikakausilta. Taiteen kulttuurisidonnaisuutta pohditaan ja käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä.

ESIINTYJÄ JA NÄKYVÄ PERSOONA YHTEISKUNNASSA

Opetuksen tavoitteena on kannustaa oppilasta arvostamaan kanssaihmiä, kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten mielipiteitä ja pyrkimään tuottamaan yhteisiä ratkaisuja vuorovaikutuksessa toisten opiskelijoiden kanssa yhteisprojektien avulla. Oppilasta rohkaistaan antamaan palautetta toisille sekä ottamaan palautetta vastaan toisilta. Palautteen antaminen tapahtuu sovittujen esitysten jälkeen yhteisissä purkutilaisuuksissa.

Teatteritaiteen perusopetus kannustaa oppilasta seuraamaan elokuvia sekä erilaisia esityksiä ammatti- ja harrastajateattereissa. Oppilas oppii keskustelemaan erilaisista tulkinnoista opiskelijakavereidensa kanssa.

4.1. TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT OPINTOKOKONAISUUKSITTAIN

Opintokokonaisuuksien aikana oppilas tutustuu teatteritaiteen perusteisiin ja teatterin eri muotoihin erilaisten harjoitteiden ja esitysprosessien kautta. Opinnoissa keskustellaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä sekä harjoitellaan erilaisia teatteritaitoja, kuten esiintyjyyden eri osa-alueita ja esiintymistaitoja (puhetta, fyysistä ilmaisua, äänenkäyttöä).

Opetuksessa painotetaan vuorovaikutustaitojen harjoittamista ja osallistumista teatterinomaiseen ryhmässä tapahtuvaan toimintaan. Teatteri- ja roolileikkien avulla vahvistetaan oppilaan ilmaisu- ja havaintokyvyn kehittymistä. Opetuksessa tuetaan oppilaan henkilökohtaisen taiteellisen näkemyksen kehittymistä, tuotetaan esitysten lähdemateriaaleja itse osana harjoitusprosessia ja tutustutaan lähdemateriaaleihin, esimerkiksi näytelmiin, runoihin, satuihin elokuviin, mediateksteihin, kuviin, ääniin tai elämäntarinoihin. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä reflektion tekemistä eri tavoin.

Oppilas tutustuu teatterin osa-alueisiin: näyttelijäntyöhön, dramaturgiaan, ohjaajan työhön, puvustukseen ja maskeeraukseen, lavastukseen sekä valo- ja äänisuunnitteluun. Oppilas saa monipuolisia kokemuksia esitysten valmistamisproesseista ja kokemuksia esiintymisestä. Opintojen aikana valmistetaan alkuvaiheessa pienimuotoisia esityksiä. Teemaopintoihin siirryttäessä esitykset voivat olla myös kokoillan näytelmiä.

Oppilasta opastetaan keskustelemaan teatteritaiteen käsittein omasta ja muiden työskentelystä sekä arvioimaan sitä. Opintojen aikana tutustutaan teatteriin ja sen toimintaan sekä mahdollisuuksien mukaan vierailaan teatteriesityksissä. Yleisen oppimäärän teemaopintojen tavoitteena on monipuolistaa teatteritaiteen ymmärrystä ja ilmaisullisia keinoja. Oppilas saa omakohtaisia kokemuksia esitysprosesseista ja toimimisesta työryhmän jäsenenä. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista.

4.2. OPINTOKOKONAISUUDET

Opinnot jakautuvat ikävuosien 7-14 aikana yhdeksään opintokokonaisuuteen, jotka muodostavat Yhteiset opinnot ja Teemaopinnot.

LAPSITEATTERI II
120 TUNTIA
10-12-VUOTIAAT

LAPSITEATTERI I
180 TUNTIA
7-10-VUOTIAAT

TEEMAOPINNOT
200 TUNTIA
13-14-VUOTIAAT
JA SITÄ VANHEMMAT

YHTEISET OPINNOT

LAPSITEATTERI I

7–10 -vuotiaiden opiskeluun sisältyy teatteritaiteen perusteita, ääni- ja liikeharjoitteita, tekstistä teatteriin sekä improvisaatioita. Nämä kokonaisuudet muodostavat yhdessä Yhteiset opinnot I:n. Yhteiset opinnot I:n suorittamiseen käytetään 3x60 eli yhteensä 180 laskennallisen laajuuden opetustuntia.

LAPSITEATTERI II

10–12 -vuotiaiden opiskelu koostuu, kuten edellä teatteriharjoitteista sekä esitykseen tähtäävistä opinnoista. Nämä kokonaisuudet muodostavat yhdessä Yhteiset opinnot II:n. Yhteiset opinnot II:n suorittamiseen käytetään 2x60 eli yhteensä 120 laskennallisen laajuuden opetustuntia.

TEEMAOPINNOT

13–14 -vuotiaat ja sitä vanhemmat 18 ikävuoteen asti opiskelevat teemaopintoja. Teemaopinnot koostuvat opintokokonaisuuksista 1, 2 ja 3. Teemaopintojen kokonaislaajuus on 200 opetustuntia.

4.3. YHTEISTEN OPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUDET

Teatteritaiteen yhteiset opintokokonaisuudet koostuvat teatteritaiteen perusteista, tekstistä teatteriin -opinnoista, improvisaatioharjoituksista, liike- ja ääniharjoituksista sekä esityksistä.

Teatteritaiteen yhteisten opintojen myötä oppilas oppii antamaan kokemuksilleen merkityssisältöjä ja ilmaisemaan ajatuksiaan, tunteitaan ja tavoitteitaan teatteritaiteen keinoin. Teatteritaiteen opiskelu on toiminnallista, ja oppiminen tapahtuu omakohtaisen tekemisen kautta. Opiskelussa korostuu ryhmässä toimiminen ja kokemuksellinen oppiminen. Oppilas oppii arvioimaan työskentelyään vuorovaikutteisissa tilanteissa.

TEATTERITAITEEN PERUSOPINNOT

Näillä kursseilla oppilas tutustuu teatteriin ja oppii keskeisiä käsitteitä ja työtapoja teatterista käytännön taidemuotona harjoituksia tekemällä. Oppilasta kannustetaan vuorovaikutukseen ja kontaktiin. Kurssilla opitaan vastuullisen kurssilaisen työtavat, joita myöhemmin teatteriopinnoissa vaaditaan. Kurssilla tehdään erilaisia keskittymis-, läsnäolo- ja vuorovaikutusharjoituksia sekä luodaan pohjaa omaääniselle teatterin tekemiselle rohkaisemalla oman mielikuvituksen käyttämiseen. Myös pienimuotoinen esitys on mahdollinen kurssin päättyessä.

Perusteita opiskeltaessa oppilaan teatterituntemus ja oman ilmaisun syventäminen jatkuu näyttelijäntyön eri osa-alueisiin, mielikuvituksen ja ilmaisun laajentamiseen tähtäävillä opinnoilla.

ILMAISU JA IMPROVISAATIO

Kurssilla totutellaan esiintymään muiden ryhmäläisten edessä sekä toimimaan aktiivisena ja rakentavaa palautetta antavana katsojana.

Improvisaatioharjoituksissa on keskeistä vuorovaikutus, läsnäolo ja kontakti toisten kanssa.

ÄÄNI JA LIIKE

Kurssilla tutustutaan ja käydään läpi oman kehon ilmaisua teatterin keinoin. Erilaiset puhe-, liike- ja ääniharjoitukset ovat keskeisiä tällä kurssilla.

ROOLITYÖ JA DIALOGI

Opiskelija harjoittelee roolityötä sekä vuorovaikutusta ja kontaktia toisen esiintyjän ja yleisön kanssa. Opinnoissa perehdytään erilaisiin keinoihin rakentaa fiktiivistä roolia ja harjoitellaan kohtaustyöskentelyä yhdessä toisten esiintyjien kanssa. Opiskelija oppii ymmärtämään harjoitusprosessin eri vaiheita.

MAHDOLLINEN MUU KURSSI

Opintokokonaisuus voidaan räätälöidä paikallisten tarpeiden mukaan ja opiskelijoiden mielenkiinnonkohteita kuunnellen. Opiston resurssien puitteissa kurssi voi antaa opiskelijalle mahdollisuuden painottua esim. ohjaamiseen, dramaturgiaan / käsikirjoittamiseen.

TEKSTISTÄ TEATTERIKSI

Opintojen aikana opiskelija osallistuu useisiin taiteellisiin prosesseihin, joilla on esityksellinen tavoite. Esityksen valmistaminen luo ryhmän toiminnalle pitkäkestoisen yhteisen tavoitteen, jonka puitteissa jokainen voi laajentaa oman ilmaisunsa ulottuvuuksia. Esityksen valmistamiseen voi osallistua paitsi näyttelijänä myös muita teatterin osa-alueita harjoitellen esimerkiksi apulaisohjaajana, valo- tai äänisuunnittelijana, skenografina ja niin edelleen. Tämä opintokokonaisuus kestää yhden lukuvuoden, ja sen tavoitteena on valmistaa yhdessä esitys valmista kirjallista materiaalia hyödyntäen. Toteutettava näytelmä on dramaturgialtaan perinteinen juoninäytelmä. Näytelmän lukutaitoa ja dramaturgiaa opiskellaan prosessin aikana. Oppilas tutustuu myös esityksen valmistamisen prosessiin. Osana prosessia voidaan hyödyntää teemaopintojen lyhytkursseja.

IDEASTA ESITYKSEKSI

Opintokokonaisuus kestää yhden lukuvuoden. Sen tavoitteena on valmistaa esitys ryhmän ideoiden pohjalta. Tässä devising-työskentelyssä tutustutaan non-lineaariseen kerrontaan ja nykytaiteen keinoihin sekä käytetään inspiraatio- ja lähdemateriaalina muuta kuin perinteistä näytelmäkirjallisuutta. Oppilasta ohjataan ideoimaan itse ja annetaan välineitä, joilla oma idea saa teatterimaisen muodon näyttämöllä. Tavoitteena on antaa vahva osallisuuden ja omistajuuden kokemus omaan esitykseen. Prosessissa voidaan hyödyntää myös teemaopintojen lyhytkursseja.

4.4. TEEMAOPINNOT

Teemaopintojen opintokokonaisuudet koostuvat produktioteatterista, eri teatteriosa-alueisiin paneutuvista esityksistä. Opinnot syventävät ilmaisullista ja teknistä osaamista sekä lisäävät teatteritietoutta. Opinnot tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia taideharrastajana. Opetuksessa tuetaan ja kehitetään oppilaan yksilöllistä ilmaisua. Oppilas tutkii ja analysoi ja edelleen kehittää omaa taiteellista ilmaisukykyään.

Oppilas suunnittelee ja toteuttaa julkisen esityksen joko yksin tai ryhmässä. Oppilas tutustuu esityksen tuottamiseen. Opetuksessa käytetään näyttelijäntyön menetelmiä tai muita yksilöllisiä työskentelyä tukevia menetelmiä.

Opintojen 200 tuntia rakentuvat esitysten valmistamisesta, esitysprosesseja tukevista lyhytkursseista. Osallistuminen esitysten suunnitteluun ja toteuttamiseen. Oppilas perehtyy yhteen tai useampaan teatterin osa-alueeseen: näyttelijäntyö, ohjaajatyö, lavastustaide, valo- ja äänitekniikka, teatteripuvustus. Oppilas saa omakohtaisia kokemuksia esitysprosessista ja toimimisesta työryhmän jäsenenä. Oppilas tutustuu teatterihistoriaan ja teatterin nykymuotoihin omakohtaisen tekemisen sekä teksti- ja esitysanalyysien avulla.

OPINTOKOKONAISUUS 1

Lukuvuoden opiskelujen päämääränä on valmistaa esitys. Kurssilla voidaan tutustua johonkin teatterin lajityyppiin, esimerkiksi musikaaliin, musiikkiteatteriin tai historialliseen näytelmään.

OPINTOKOKONAISUUS 2

Kurssilla tutustutaan teatterin yhteiskunnalliseen merkitykseen ja teatterimuotoihin eri aikakausina. Opiskelija saa yleiskäsityksen länsimaisesta teatterihistoriasta. Kurssin päätteeksi voidaan tehdä historiallinen näytelmä esim. Shakespeare, Moliere tms.

OPINTOKOKONAISUUS 3

Teemaopintoihin voi kuulua erilaisia lyhytkursseja, joilla syvennyttään johonkin teatterimuotoon tai teatterin erilaisiin työnkuviin. Kurssi voi olla esimerkiksi laulun opetusta, tanssia, akrobatiaa, miekkailua, sirkusta, draamaprosessityöskentelyä, performance-kursseja, testityöskentelyä, lavastuksen rakentamista, dramaturgiaa tai dramatisoimista. Lyhytkurssi voi olla osa esityksen valmistamiseen tähtäävää prosessia.

5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Mikäli opiskelija ei kykene opiskelemaan opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastaamaan oppilaan edellytyksiä laatimalla opiskelijalle henkilökohtainen opetussuunnitelma yhteistyössä opiskelijan ja huoltajan kanssa. Oppimäärää ja opetusta yksilöllistettäessä on huomioitava, että ne ovat teatteritaiteen perusopetuksen tavoitteiden mukaisia. Opiskelijalta edellytetään kykyä käyttää hyväkseen annettavaa opetusta. Opiskelu voi tapahtua yksilöopetuksena tai ryhmäopetuksena.

6 ARVIOINTI

Teatteritaiteen opintojen arviointi on luonteeltaan havaintoihin perustuvaa. Arvioinnin tehtävänä on tukea opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointipalaute tukee oppilaiden oman taiteellisen ajattelun ja esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edisty-

misen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita ohjataan itse- ja vertaisarviointiin. Arviointi tukee oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen ja teatteritaitojen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

Teatteritaiteen yleisen oppimäärän arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle annettuihin tavoitealueisiin: esiintymis- ja vuorovaikutustaitoihin, teatteriesitykseen, oman taiteellisen prosessiin ja teatteritaiteeseen osana yhteiskuntaa. Yhteisissä opinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen perustaitojen harjoittelua ja kehittämistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti esiintymis- ja vuorovaikutustaidot sekä teatteriesityksen valmistusprosessi. Teemaopinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen taitojen kehittymistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti oma taiteellinen prosessi ja taitojen syventyminen.

6.1. ARVIOINNIN TEHTÄVÄ JA TAVOITTEET

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa. Palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaan osallisuutta. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, rohkaisevaa, oikeudenmukaista ja eettistä. Arviointi ohjaa oppilasta myös omien tavoitteiden asettamiseen ja oppimisprosessiin ja sen vaiheiden ymmärtämiseen. monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin.

6.2. ARVIOINTI OPETUKSEN AIKANA

Arviointia annetaan oppitunneilla. Oppilas saa työskentelystään ja suorituksistaan sanallista palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti koko opintojensa ajan. Arviointi on oppimismotivaatiota tulevaa ja osallistavaa.

6.3. OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN JA OPINTOJEN HYVÄKSILUKEMINEN

Opiskelijalla on oikeus saada hyväksi luetuksi myös aiemmin ja/tai muualla suoritettujen taiteen perusopetuksen opintokokonaisuudet. Muualla hankitun osaamisen tunnistaminen tehdään perustuen selvityksiin opiskelijan opinnoista tai osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä oppimäärästä toiseen osaamisen tunnistamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään kuten edellä on kuvattu.

6.4. TODISTUKSET JA NIIHIN MERKITTÄVÄT TIEDOT

Vuoden aikana suoritettujen opintokokonaisuudet kirjataan opiskelijalle annettavaan todistukseen.

Oppilas saa taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen suoritettuaan 500 tunnin laajuuteen sisältyvät 300 tunnin yleiset opinnot ja 200 tunnin teemaopinnot. Kaikki oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet merkitään päättötodistukseen. Päättötodistus voi sisältää liitteitä.

PÄÄTTÖTODISTUKSEN TULEE SISÄLTÄÄ SEURAAVAT ASIAT:

- Todistuksen nimi
- Koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi

- Taiteenalan opinnot, joista päättötodistus annetaan
- Oppilaan nimi ja henkilötunnus
- Opiskeluaika vuosina
- Oppilaan suorittamat yleiset opinnot, opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- Oppilaan suorittamat teemaopinnot, opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- Rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen nimi
- Opetusministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä tai kunnan päätös (päivämäärä) opetussuunnitelman hyväksymisestä
- Maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti

7 OPPILAAXI OTTAMISEN PERIAATTEET

Oppilaat otetaan ryhmiin ilmoittautumisjärjestyksessä ilman pääsykoetta. Etusijalla aloittaneissa ryhmissä ovat aikaisempina vuosina taiteenala opiskeleet. Vapaille opiskelupaikoille voidaan ottaa uusia oppilaita. Opettaja voi määrittellä oppilaan ryhmän ja tason. Tasoryhmästä päätettäessä otetaan huomioon aiemmin muissa oppilaitoksissa hankitut tiedot ja taidot.

8 YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Huoltajat kutsutaan lukuvuoden alussa kunkin ryhmän aloituskerralle mukaan. Tilaisuudessa tiedotetaan lukuvuoden suunnitelmista ja kerrotaan toimintatavoista. Huoltajiin pidetään yhteyttä sähköpostilla ja tarvittaessa sopimalla tapaamisilla. Taiteen perusopetusryhmät pyrkivät olemaan yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa esiin nousevien mahdollisuuksien mukaan.

9 TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN

Opettajat ja muu henkilökunta arvioi toimintaa jatkuvasti pyrkien kehittämään sitä. Opettajien pedagogista ja taiteenalan osaamista syvennetään täydennyskoulutuksilla lukuvuosittain. Huoltajilta, oppilailta sekä muilta tahoilta tuleva palaute ja ehdotukset otetaan huomioon toimintaa kehitettäessä.